

О.В. М'ячиков, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)
С.О. М'ячикова, магістр (*ХДУХТ, Харків*)

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ МЕТОДОЛОГІЇ СИТУАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Методологія-наука про метод. Вона становить собою певний концептуальний комплекс, який забезпечує регулювання діяльності. Це регулювання здійснюється завдяки виконанню найважливіших функцій, а саме:

- інструментарної – обґрунтування інструментарію дослідження, застосування певних методів та прийомів пізнання;
- пошукової – орієнтація на пошук істини, зазначення можливого місця її розташування, прогнозування її, забезпечення інструментарно-інформаційного пошуку;
- пояснюючої – пояснення шляхів та способів отримання знань, їх побудова та істинність.

Ситуаційний метод — це метод, у виборі якого головну роль відіграє ситуація. Він застосовується тоді, коли жоден з відомих ізольованих методів не дає змоги швидко й ефективно досягти накреслених завдань у наявних конкретних умовах. За складом ситуаційний метод комбінується з багатьох шляхів і способів. У ньому переплітаються традиційні та нові шляхи, способи, ідеї. Метод дозволяє обирати нестандартні рішення, тому його й називають нестандартним, творчим. Ситуаційне навчання найбільш близьке до ігрових методів: до ділової, рольової та імітаційних ігор

Структура і зміст даного методу не стабільні. Вони змінюються від ситуації до ситуації. Метод базується на власному розумінні педагогічного процесу, його баченні і тому є самостійним, творчим доробком педагога.

Метод ситуаційного навчання оперує особливим видом істини. Вона знаходиться у певному інтервалі істинних суджень, є стахостичною, ситуаційною істиною, що сама по собі не є однозначною. Така істина стає максимально прагматизованою, бо вона зв'язує себе з практичною, поліваріантною діяльністю людей.

З гносеологічної точки зору ситуаційне навчання становить собою метод активного навчання, завдяки якому досягається розуміння досліджуваного предмета, метод, що містить неоднозначне, ймовірнісне знання, яке виявляється при аналізі практичної ситуації.

Метод ситуаційного навчання можна уявити у методологічному контексті як складну систему, до складу якої входять інші, простіші

методи пізнання. Але в той же час це є не простим механічним включенням, а повноцінною інтеграцією.

Функція ситуаційного навчання – це його можливе ефективне застосування з метою вирішення певних потреб людей.

Є декілька домінуючих функцій ситуаційних вправ, а саме:

- тренінг – тренування навичкам діяльності у мінливих ситуаціях;
- навчання – оволодіння знаннями щодо динамічних стохастичних об'єктів;
- аналіз – вироблення умінь та навичок аналітичної діяльності;
- дослідження – отримання принципово нового знання відносно стохастичних об'єктів, що перебувають у розвитку;
- систематизація – систематизація ситуаційного знання;
- прогнозування – отримання відомостей про майбутнє стохастичної системи.

Таким чином, метод ситуаційного навчання становить собою складне явище, яке характеризується проблемним, конфліктогенним, подієвим, рольовим та часовими аспектами. За своєю суттю він найближчий до методів ігрового та проблемного навчання

Навчання за допомогою ситуаційних вправ на прийняття рішення є досить відомим педагогічним підходом у сфері освіти. Вони мають особливу ефективність відносно вдосконалення навичок вирішення проблем, прийняття рішень та критичного мислення. Можуть застосовуватись як ефективний засіб засвоєння та закріплення студентами спеціальних та спецефічних знань, а також у дослідницькій практиці, для допомоги та підтримки у процесах прийняття рішень.

По суті справи метод ситуаційного навчання формує прогресивну парадигму викладацької діяльності, що вирізняється вищим рівнем ефективності і відповідає вимогам часу. Цей метод ніяк не видається жорсткою схемою здійснення викладання. Він має значні функціональні можливості, відповідає запитам інновацій в освіті, але основне його достоїнство у тому, що він дозволяє реалізувати найбільшою мірою творчий потенціал викладача. Як дуже динамічний метод, що постійно перебуває у розвитку, він має потребу у постійній взаємодії з методологією, що формує його концепцію, збагачує зміст.